



Dyslexieprotocol

Anita Blikman, Jeannet Wietsma, 17 januari 2019

**Beknopte
toelichting
inhoud:**

In het 'Dyslexieprotocol Carmel College Salland' wordt de visie op de begeleiding van leerlingen met dyslexie toegelicht. Het protocol geeft informatie over de onderkenning van dyslexie bij de leerling en over de begeleiding van de dyslectische leerling. De basis voor dit protocol is het protocol Dyslexie VO, opgesteld in opdracht van het ministerie van OCW

Routing in school:

Datum:

	Directie vergadering: ☒ voor besluitvorming Datum: 17 januari 2019	
--	--	--

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	3
2.	WAT IS DYSLEXIE?	3
	CRITERIUM VAN ACHTERSTAND (vo)	3
	CRITERIUM VAN DIDACTISCHE RESISTENTIE (vo)	3
3.	BELEID VAN DE SCHOOL TEN AANZIEN VAN DYSLEXIE	4
4.	SIGNALERING EN DIAGNOSTIEK VAN DYSLEXIE	4
5.	OVERZICHT VAN MAATREGELEN VOOR DYSLECTISCHE LEERLINGEN	5
5.1	ALS JE DYSLECTISCH BENT	5
5.2	COMPENSERENDE MAATREGELEN (FACILITEITEN):	5
5.3	DISPENSERENDE MAATREGELEN (VRIJSTELLING):	6

1. Inleiding

In het 'dyslexieprotocol' wordt beschreven hoe op CCS wordt gewerkt aan het onderkennen van dyslexie en het omgaan met dyslectische leerlingen.

In het 'Dyslexieprotocol Carmel College Salland' wordt de visie op de begeleiding van leerlingen met dyslexie toegelicht. Het protocol geeft informatie over de onderkenning van dyslexie bij de leerling en over de begeleiding van de dyslectische leerling. De basis voor dit protocol is het protocol Dyslexie VO, opgesteld in opdracht van het ministerie van OCW. (2013)

2. Wat is dyslexie?

Als definitie van dyslexie hanteren we de definitie van Stichting Dyslexie Nederland (SDN, 2016).

'Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemene verstandelijke beperking (Brochure, Stichting Dyslexie Nederland, 2016, p.7).

Dyslexie wordt dus zichtbaar bij het leren lezen en spellen, vooral bij het aanvankelijk lezen, maar ook bij het leren van een vreemde taal. Het is een probleem met de woordherkenning en de automatisering.

Niet elk kind dat moeite heeft met lezen en spellen is dyslectisch. Dyslexie is een stoornis die door een geregistreerde deskundige met behulp van onderzoek wordt vastgesteld. Hieruit volgt een officiële dyslexieverklaring.

Er zijn twee belangrijke criteria die gelden voor de vaststelling van deze stoornis:

criterium van achterstand (vo)

De beheersing van het lees- en/ of spellingniveau (accuratesse en/ of vlotheid) ligt significant onder het niveau dat vereist is in de (onderwijs)situatie waarin de leerling de lees- en spellingvaardigheid functioneel moet toepassen.

criterium van didactische resistentie (vo)

Ondanks adequate remediërende instructie en begeleiding in het verleden (primair onderwijs) of gedurende een periode in het voortgezet onderwijs, blijven de problemen in het aanleren en toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau bestaan.

Dyslectische leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen problemen hebben met:

- lezen en/ of spellen op woordniveau in het Nederlands en in de moderne vreemde talen (nieuwe klank-tekenkoppelingen, ingewikkelde spellingafspraken);
- het snel en accuraat lezen (decoderen) van teksten bij vakken;
- het snel en accuraat spellen (coderen) bij functioneel schrijven bij vakken

3. Beleid van de school ten aanzien van dyslexie

'Dyslexie is geen reden om het bijltje erbij neer te gooien en niets meer te doen, maar is wel een reden om het *anders te mogen doen.*'

Kinderen met dyslexie vertonen specifieke leerproblemen op het terrein van lezen en schrijven. De automatisering van lezen en/of spelling ontwikkelt zich niet, dan wel onvolledig of zeer moeizaam. Dit heeft invloed op het opnemen, verwerken, opslaan en reproduceren van informatie.

Deze leerproblemen kunnen niet verholpen worden, maar signalering, erkenning en ondersteuning van leerlingen door middel van faciliteiten vergroten de kans op een goede schoolloopbaan.

Wij willen onze leerlingen voorbereiden op onze complexe en veranderende samenleving. Daarvoor willen wij bij leerlingen zelfredzaamheid en verantwoordelijkheid ontwikkelen. Hen helpen hun talenten en mogelijkheden te ontdekken en te ontplooiën, zowel cognitief als emotioneel en sociaal. Wij willen leerlingen helpen om hun grenzen te verleggen door hun aanpassingsvermogen en flexibiliteit te stimuleren, hen uitgedagen om het beste uit zichzelf te halen.

Het doel van de dyslexiebegeleiding is om de dyslectische leerling inzicht te geven in zijn/haar specifieke vaardigheden en de leerling te begeleiden in het zo zelfstandig mogelijk inzetten van deze vaardigheden voor het zo optimaal mogelijk ontwikkelen van zijn/haar capaciteiten. De uitgangspunten zijn dat:

- de leerling leert omgaan met dyslexie;
- de leerling een opleiding volgt die past bij zijn/haar cognitieve niveau;
- de begeleiding uitgaat van het zogenaamde handelingsgericht werken: aansluiten bij de behoefte / hulpvraag van de leerling. In de praktijk betekent dit: doen wat werkt en wat mogelijk is.

De begeleiding van dyslectische leerlingen is gedurende de gehele schoolperiode gericht op de individuele leerling. Wat heeft deze leerling nodig, we werken handelingsgericht. De mentor overlegt met leerling en ouders welke specifieke aandacht nodig is en evt. welke specifieke hulpmiddelen worden ingezet. Gezamenlijk wordt gekeken naar de mogelijkheden en haalbaarheid.

(Meerjarenbeleidsplan 2017-2021 CCS)

4. Signalering en diagnostiek van dyslexie

Signalering

Als er vermoedens zijn van dyslexie bij een leerling (vanuit leerling/ouders/lesgevend docenten) dan wordt door de dyslexie coördinator een signaleringstest afgenomen en beoordeeld. Aan de hand van de resultaten van deze test, informatie vanuit het basisonderwijs, docententeam neemt de orthopedagoog het besluit of de leerling in aanmerking komt voor een verdere screening. Het kan zijn dat er eerst trainingslessen gevolgd moeten worden. Deze zijn dan nodig om de hardnekkigheid (didactische resistentie) aan te tonen.

Als de school orthopedagoog geen aanleiding ziet voor verder onderzoek naar dyslexie dan kunnen de ouders besluiten om buiten de school een dyslexieonderzoek te laten verrichten.

Screening

De dyslexiescreening dient als vooronderzoek. De dyslexiecoördinator en de orthopedagoog voeren dit vooronderzoek uit. Als na screening blijkt dat er mogelijk sprake is van dyslexie dan zal de school in overleg met ouders het onderzoek naar dyslexie uitvoeren.

Onderzoek

Als ouders een dyslexieverklaring bij school inleveren behoudt de school zich het recht voor om deze verklaring te toetsen aan de checklist dyslexieverklaringen voor scholen en instellingen. (12 juli 2016, OCW)

Samengevat;

- In het bezit van een dyslexieverklaring → faciliteiten

- Signalering → vooronderzoek door dyslexie-coördinator → screening door orthopedagoog → onderzoek door orthopedagoog of externe partij → dyslexieverklaring → faciliteiten.
- Signalering → vooronderzoek door dyslexie-coördinator → screening door orthopedagoog → onderzoek door orthopedagoog of externe partij → geen dyslexie → geen faciliteiten.
- Signalering → vooronderzoek en/ of screening door dyslexie coördinator → geen onderzoek → ouders kunnen buiten school een onderzoekstraject opstarten.

5. Overzicht van maatregelen voor dyslectische leerlingen

5.1 Als je dyslectisch bent

Leerlingen die het voortgezet onderwijs (VO) binnenkomen met een dyslexieverklaring, of zij die deze verklaring in het VO ontvangen, worden handelingsgericht begeleid. Geen leerling heeft dezelfde behoeften, dus is belangrijk: wat heeft deze leerling nodig. Bij het vaststellen van de begeleiding wordt gebruik gemaakt van de adviezen uit de dyslexieverklaring van de deskundige. De expertise van de dyslexiecoördinator wordt vanuit school ingezet.

Faciliteitenpas

De leerling ontvangt een faciliteitenpas. De leerling heeft deze faciliteitenpas bij zich in de lessen. Op deze pas staat van welke faciliteiten de leerling gebruik kan maken.

Gedurende het schooljaar kunnen dyslectische leerlingen terecht bij de mentor als aanpassing van de begeleiding nodig lijkt. Een verzoek om aanpassing kan vanuit de leerling/ ouder(s)/verzorger(s) of vanuit het docententeam komen. In overleg met de dyslexiecoördinator of de remedial teacher kan de begeleiding eventueel worden bijgesteld.

5.2 Compenserende maatregelen (Faciliteiten):

Toekenning van deze faciliteiten is afhankelijk van de adviezen die voortkomen uit de dyslexieverklaring van de deskundige en het gesprek met leerling en ouders.

Indien nodig:

- kopiëren van aantekeningen van klasgenoten.
- foto's maken van uitleg op het bord.
- auditieve ondersteuning; dyslectische leerlingen kunnen gebruik maken van het voorleessoftwareprogramma ClaroRead.

M.b.t toetsen:

- verlenging toets tijd of verkort werk
- toetsen worden aangeboden op lettertype Arial 12 (voorgeschreven door de overheid).
- toetsen met een overzichtelijke lay-out.
- auditieve ondersteuning; dyslectische leerlingen kunnen gebruik maken van het voorleessoftwareprogramma ClaroRead.

Faciliteiten bij Examens volgens wetgeving:

- verlenging van de examentijd per examen conform de wettelijke actuele richtlijnen
- van het College voor Toetsen en Examens
- Voor het vak Nederlands is spellingscontrole toegestaan.
- Toestaan van hulpmiddelen (voorleessoftware, inzet computer om te typen ipv schrijven)

De directeur onderwijs beslist, op basis van de actuele wettelijke bepalingen en een gemotiveerd advies van de coördinator voor iedere dyslectische leerling van welke vrijstellingen en faciliteiten gebruik gemaakt mag worden. Voorwaarde voor het gebruik van hulpmiddelen tijdens het examen is dat de leerling in het voorexamenjaar en/of in het examenjaar hier gebruik van heeft gemaakt.

5.3 Dispenserende maatregelen (Vrijstelling):

In jaar 2 van het vmbo wordt naast Nederlands en Engels het vak Duits aangeboden. Mocht blijken dat een dyslectische leerling na geleverde inspanning onoverkomelijke problemen blijft houden met het vak Duits dan kunnen ouders een schriftelijk verzoek tot dispensatie indienen. De mogelijk vrijgekomen uren moeten ingezet worden voor het vak Nederlands en/of het vak Engels.

In bijzondere gevallen kan in klas 4 atheneum soms dispensatie verleend worden voor het volgen van één van de moderne vreemde talen. Ouders moeten hiervoor een schriftelijk verzoek indienen

De orthopedagoog met verantwoording naar de directeur onderwijs moet voor deze maatregel toestemming verlenen. Het Carmel College Salland volgt het examenreglement en de aanwijzingen van de inspectie. Voor uitzonderlijke vragen wordt de inspectie geraadpleegd.